

Dosarul nr. 1ra-924/20227
1-21002297-01-1ra-27062022

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

14 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie, Catan Liliana, Guzun Ion, Plămădeală Ghenadie,

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Gheorghieva Fedora, prin care solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 21 februarie 2022, în cauza penală în privința lui

Boioglo Stepan XXXXX

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.01.2021– 13.08.2021;

Instanța de apel: 07.09.2021 – 21.02.2022;

Instanța de recurs: 27.06.2022– 14.03.2023.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Comrat, sediul Central, din 13 august 2021, Boioglo Ivan a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

-art.287 alin.(3), la 4 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis;

- art.290 alin.(1) Cod penal la 1 an închisoare în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art.84 alin.(1) Cod penal, în baza unui concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor stabilite, inculpatului i-a fost stabilită o pedeapsă definitivă de 4 ani și 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art.85 alin.(1) Cod penal, în baza unui cumul de sentințe, prin cumul parțial al pedepsei, i s-a stabilit o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe termen de 5 ani cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

S-a încasat de la inculpat suma de 4 132 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Boioglo Ivan, pe 12 septembrie 2020, aproximativ la ora 16:35, aflându-se în fâșia forestieră lângă stadionul mun. Comrat, acționând în mod intenționat, încalcând grosolan ordinea publică și manifestând un vădit nerespect față de comunitate, în cadrul conflictului apărut cu Bairactar Alexandr, în prezența persoanelor terțe, a îndreptat spre ultimul pistolul de model „Browning”, după care i-a aplicat câteva lovituri cu acest pistol în regiunea capului, prin ce a cauzat acestuia leziuni corporale sub formă de echimoze pe piept, excoriații în regiunea frontală din stânga, pe cotul drept, genunchiul drept, care conform raportului de expertiză medico-legală nr. XXXXX din 14 septembrie 2020, se califică ca leziuni corporale ușoare.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, prima instanța a reținut *în drept*, că faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive a infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal - *huliganism agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra*

persoanelor, adică acțiunile ce diferă după conținutul lor prin obrăznicie deosebită, săvârșite cu aplicarea armei.

Tot el, neavând autorizație pentru purtarea și păstrarea armei de foc și munițiilor, la timpul nestabilit de urmărire penală, a obținut și până pe 12 septembrie 2020 ilegal a păstrat pistolul de model „Browning”, care conform raportului de expertiză balistică nr. XXXXX din 30 septembrie 2020 este o armă de foc cu țeavă ghintuită scurtă de calibru 9 mm, de asemenea patron de calibru 9 mm, care potrivit raportului de expertiză menționată se referă la categoria munițiilor, ce au fost depistați și ridicați la efectuarea cercetării la fața locului în fâșia forestieră lângă stadionul mun. Comrat.

Pe baza stării de fapt expuse, confirmată de probe administrate, prima instanța a reținut *în drept*, că faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive a infracțiunii prevăzute de art.290 alin.(1) Cod penal - *purtarea, păstrarea armei de foc, cu excepția armei de vânătoare cu țeavă lisă, sau a munițiilor fără autorizația corespunzătoare.*

3. Avocatul Cazmalî Vladimir, în numele inculpatului, a declarat apel, prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie achitat în baza art.287 alin.(3) Cod penal, în legătură cu lipsa în acțiunile lui a componentei infracțiunii iar referitor la învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.290 alin.(1) Cod penal, să fie achitat din motiv că, fapta nu a fost comisă de acesta.

A opinat că, acuzarea nu a administrat probe precum că, pe data de 12 septembrie 2020, inculpatul ar fi comis huliganismul agravat și până în prezent a păstrat și purtat pistolul de model „Browning” și cartușul de calibru 9 mm. Probele au fost apreciate superficial de instanță, fără coroborarea lor detaliată cu învinuirea înaintată.

Instanța nu a dat apreciere cuvenită circumstanțelor care au însemnatate juridică importantă pentru soluționarea cauzei și nu a motivat concluziile expuse în sentință.

Violența se recunoaște ca fiind comisă din motive de huliganism, când ea se aplică fără motiv, pe motiv neînsemnat, iar motivele declarate/demonstrate servesc doar pentru mascarea opunerii persoanei față de comunitate, pentru justificarea acțiunilor sale.

Cât privește păstrarea pistolului, avocatul a remarcat că, existența acestuia la fața locului și chiar, admiterea ulterioară că acesta a nimerit în mâinile inculpatului, nu este echivalent cu elementele laturii obiective ale componentei infracțiunii art.290 Cod penal, cu acțiunile „păstrare” și „purtare”.

Dacă ar fi excluse declarațiile dubioase ale părții vătămate și martorilor Bairactar și Sîrbu, nu ar exista probe obiective de purtare și păstrare a armei de către inculpat. Afirmatiile celor menționați supra precum că, ei au văzut în mâinile inculpatului un pistol, nu dovedesc componența incriminată acestuia și anume – păstrarea armei.

Mai mult, conform declarațiilor inculpatului, el a primit o lovitură pe ceafă, după care și-a pierdut cunoștința și de aceea nu ține minte, ce s-a întâmplat după lovitură.

Apărarea nu exclude faptul că, ulterior, în toiul bătăii cu partea vătămată, pistolul a fost adus la fața locului nu de către inculpat, ci de altcineva. Într-un moment al conflictului a nimerit și în mâinile inculpatului, dar nimerirea pistolului în mâinile inculpatului – nu presupune infracțiunea de păstrare și purtare a pistolului.

Conform practicii CEDO, instanța urma să dispună de probe suficiente și concludente ale vinovăției și doar în baza unor asemenea probe, cercetate nemijlocit în ședința de judecată - să emite sentința de condamnare.

Din conținutul prezumpției nevinovăției rezultă că, inculpatul nu este obligat să-și

demonstreze nevinovăția, sarcina probațiunii învinuirii și combaterii argumentelor, aduse întru apărarea inculpatului, fiind puse pe seama acuzării.

3.1. Inculpatul a depus o cerere prin care a solicitat aplicarea în privința sa a Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, susținută ulterior de apărătorul acestuia în cadrul ședinței de judecată.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 21 februarie 2022, a fost admis apelul declarat de avocatul Cazmalî Vladimir, în numele inculpatului, casată parțial sentința, în partea recunoașterii vinovăției și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost încetat procesul penal, în baza art.2 Legea Republicii Moldova nr.243 din 24 decembrie 2021 „*Cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova*”.

În rest s-au menținut dispozițiile instanței de fond.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a menționat că, nu sunt careva interdicții în vederea aplicării actului de amnistie.

Astfel, instanța de apel a constatat că, faptelor inculpatului le-a fost dată calificare justă, vinovăția în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.art.287 alin.(3), 290 alin.(1) Cod penal nu se contestă nici de către partea apărării, nici de către partea acuzării și se confirmă prin materialele cauzei, prin probele dobândite atât în cadrul urmăririi penale, cât și prin cele constatate în ședința de judecată a primei instanțe.

Fiind apreciată fiecare probă din punct de al pertinentei, concludenții, veridicității și admisibilității, iar toate probele din punct de vedere al coroborării lor, just s-a conchis că, inculpatul Boioglo Stepan a comis infracțiunile ce i se incriminează. Instanța de apel nu a pus la îndoială veridicitatea probelor, inculpatul întemeiat fiind recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.art.287 alin.(3), 290 alin.(1) Cod penal.

Concomitent, pe 21 februarie 2022 în cadrul desfășurării ședinței de judecată pe cauză, inculpatul susținut de avocat, a depus cerere de aplicare în privința lui a Legii Republicii Moldova nr.243 din 24 decembrie „*Cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova*”.

Astfel, în legătură cu faptul că inculpatul și-a recunoscut vinovăția în faptele comise, instanța de apel a considerat necesar de a admite cererea respectivă.

5. Procurorul în temeiul art.427 alin.(1) pct. 12) Cod de procedură penală, contestă cu recurs decizia instanței de apel, solicitând casarea parțială a acesteia în partea ce ține de încetarea procesului penal în legătură cu aplicarea actului de amnistie și trimiterea cauzei la rejudecare.

În opinia procurorului, instanța de apel corect a concluzionat faptul că inculpatului îi pot fi aplicate prevederile Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, corect a reținut vinovăția inculpatului în baza art.art.287 alin.(3), 290 alin.(1)Cod penal, însă incorect a încetat procesul penal.

Astfel, consideră procurorul că, luând în considerare că o hotărâre judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei, amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art.389 alin.(4) pct. 2) Cod procedură penală, pe caz,

urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare cu liberarea, reducerea ori comutarea pedepselor penale.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit a ajuns la concluzia că recursul ordinar declarat de procuror urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Reieșind din temeiurile de drept ale recursului ordinar declarat, se reține că titularul invocă incidența cazului de casare prevăzute la pct. 12) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanțelor de fond și de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de aceste instanțe, inclusiv în temeiul când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Colegiul penal lărgit menționează că, la întocmirea unei hotărâri, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art.394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art.385 și art.397 Cod de procedură penală.

Potrivit art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, iar conținutul ei se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară, cu legătură logică.

De asemenea, potrivit art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă printre altele și motivele adoptării soluției date. Colegiul penal lărgit atestă că, criticând decizia instanței de apel, recurs a declarat procurorul care solicită admiterea acestuia și casarea parțială a deciziei.

La caz, se constată că, ulterior adoptării sentinței, la data de 10 decembrie 2021 a intervenit Legea nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, fapt ce condiționează, în lipsa restricțiilor la caz, aplicarea acesteia în privința inculpatului.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit consideră că, soluția instanței de apel de încetare a procesului penal în temeiul art.2 al Legii privind amnistia, este neîntemeiată, la adoptarea căreia nu s-a ținut cont de următoarele.

Potrivit art.413 alin.(1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1.

Conform art.415 alin.(1) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

În conformitate cu art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Potrivit art.275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit amnistia.

Conform art.285 alin.(2) și (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art.275 pct. 4) – 9) din prezentul cod.

În corespundere cu art.1 alin.(4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Potrivit art.2 alin.(1) și (4) din Legea nr.243, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei.

Ținând cont de faptul că, solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la faza de judecare a apelului, instanța urma să adopte o hotărâre în conformitate cu prevederile art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art.391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art.345 coroborat cu art.350 Cod de procedură penală), iar în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art.art.389-390 Cod de procedură penală.

Legiuitorul în prevederile art.391 Cod de procedură penală, nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, ca de altfel și al prescripției.

Aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art.391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art.art.332 alin.(5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau a deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate, în condițiile prescrise la art.art.389, 394 alin.(1), (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele din art.art.394 alin.(4), 396 Cod de procedură penală, proprii sentinței de încetare.

Prin urmare, deși instanța de apel întemeiat a stabilit că prima instanță a constatat că prin acțiunile sale, inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. art.287 alin.(3), 290 alin.(1) Cod penal și corect a aplicat prevederile art.2 din Legea nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia din motivele expuse în aceasta, *neîntemeiat a dispus încetarea procesului penal* în privința lui Boioglo Stepan în baza art.2 alin.(1), (3) al Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea Independenței Republicii Moldova, *contrar prevederilor art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală*.

Reieșind din cele expuse, instanța de recurs apreciază ca fiind neîntemeiate concluziile instanței de apel de încetare a procesului penal, deoarece se atestă clar și concludent că, încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar până la începerea cercetării judecătorești, când inculpatul consimte (art.art.350 alin.(1), 332 alin.(1) Cod de procedură penală).

Ulterior însă, în cazul în care procedura continuă în mod obișnuit instanțele de fond (art.332 alin.(5) Cod de procedură penală) și de apel (art.art.413 alin.(1), 415 alin.(1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărăsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea sentinței sau deciziei, de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv- cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu

liberarea de executarea ei.

Colegiul penal lărgit consideră întemeiate argumentele invocate în recursul procurorului și constată că, concluziile instanței de apel de încetare a procesului penal, sunt neîntemeiate, iar prin pronunțarea unei noi hotărâri de către instanța de apel, nu se va agrava situația inculpatului, care a fost recunoscut vinovat, la caz, urmând doar a fi dispusă liberarea de pedeapsa stabilită prin sentință, în baza articolului căruia a fost condamnat de instanțele inferioare, astfel recursul urmând a fi admis.

Așadar, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art.436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererile de apel și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursurile ordinare declarate, nominalizate în prezenta decizie, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu și de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Gheorghieva Fedora, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 21 februarie 2022, în cauza penală în privința inculpatului *Boioglo Stepan XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral pe 14 martie 2023.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Catan Liliana

Guzun Ion

Plămădeală Ghenadie